

VREME

Copyright © NP Vreme, Beograd

Upotreba materijala iz ovog fajla u bilo koje svrhe osim za
ličnu arhivu dozvoljena je samo uz pisano odobrenje NP Vreme

PDF IZDANJE RAZVILI: Saša Marković i Ivan Hrašovec

OBRADA: Marjana Hrašovec

Foto: Draško Gagović

Burna godina za prosvetu

Po svemu do sada najavljenom, iako je tek počela, školska 2013/14. biće, najblaže rečeno – posebna. Kada je u Srbiji započeta reforma polaganja završnih ispita za osnovne i srednje škole, najavljeno je da će u ovoj školskoj godini mala matura dobiti svoj konačni oblik. To se, međutim, neće dogoditi, a kako će se stvari dalje odvijati, gotovo da nije moguće predvideti.

Takođe, školska 2013/14. poslednji je rok za “večite studente” ukoliko žele da okončaju studije po programima po kojima su ih upisali. Mogućnost da taj rok bude produžen postoji, ali

zahteva zakonske promene.

Ima i dobrih vesti. U okviru Tempus programa, Evropska komisija će ove godine finansirati 18 projekata u kojima učestvuju obrazovne institucije iz Srbije. Beogradska kancelarija Tempus programa je objavila da je za ovogodišnje projekte odvojeno preko deset miliona evra. Od odobrenih projekata, čak 13 vode univerziteti i visoke škole iz Srbije po čemu je naša zemlja među prve četiri po broju projekata kojima koordiniraju domaće institucije. Ispred Srbije su Nemačka, Španija i Italija.

Foto: Draško Gagović

Mala matura

Lagano i neopterećujuće

Otkad je reforma mature započeta, sadašnji osmci su pripremani na to da će je polagati na ovaj način. Prvi probni kombinovani test oni su polagali kada su bili šesti razred, a drugi put prošle godine, kao sedmci. Međutim, test očigledno neće izgledati tako

Ministar prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Tomislav Jovanović razrešio je u utorak, 29. oktobra, sve dileme koje su do tada postojale u vezi sa načinom na koji će učenici osmog razreda na kraju ove školske godine polagati malu maturu. Na sednici skupštinskog odbora za obrazovanje rekao je da bi na završnom ispitu za osnove sledeće godine osmci trebalo da polažu test iz srpskog ili maternjeg jezika, matematike i testa opšteg obrazovanja, odnosno orijentacije. Jovanović je na sednici skupštinskog odbora za obrazovanje kazao da bi treći test trebalo da liči na PISA test. Treći test je suštinski prilika onim đacima koji nisu dobri u matematici i maternjem jeziku da sakupe dodatni broj bodova za upis u željenu srednju školu.

Treći test, koji je izazvao brojna negodovanja u javnosti, kako kaže Jovanović, po obimu će biti manji od onih iz matematike i maternjeg jezika: "Nastojaćemo da taj test ne bude zbunjujući, opterećujući i prilagodićemo ga uzrastu učenika",

rekao je Jovanović i dodao da će se ubuduće testovi za završni ispit štampati u osnovnim školama, kako bi se smanjila mogućnost zloupotrebe. Na sednici skupštinskog odbora za obrazovanje članovi odbora upoznali su se sa detaljima o tome kako i koliko predmeta će se polagati na maloj maturi.

Nacionalni prosvetni savet je početkom septembra usvojio predlog programa završnog ispita, čiji je tekst pripremio Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja i uputio ga ministru prosvete koji daje poslednju reč.

U očekivanju odluke ministra, koji je prošle sedmice održao sastanak s direktorima škola o predstojećoj maloj maturi, u predlogu NPS-a stoji da će na završnom ispitu biti tri testa: iz srpskog (maternjeg) jezika, matematike i kombinovanog testa (pitanja iz pet predmeta – biologije, geografije, istorije, fizike i hemije).

Testovi su sastavljeni od neobjavljenih (nepoznatih) pitanja i sadrže od 20 do 40 zadataka različite težine i tipa, navodi se

u predlogu. U međuvremenu, u javnosti je nastala dilema, jer se umesto kombinovanog pominje test opšte kulture. Ovu zabunu razrešio je ministar Jovanović na sednici Odbora za obrazovanje: "Učiniću sve da pitanja budu maksimalno lagana, neopterećujuća, opšteg tipa, pitanja koja će pokazati snalaženje učenika, inventivnost, a ne nešto što predstavlja zbir podataka koje će da nauče samo tada i više im nisu potrebni", rekao je Tanjugu ministar.

Pre toga je na sastanku interresorne radne grupe zadužene za organizaciju završnog ispita dogovoreno da će testovi biti distribuirani elektronskim putem do škola gde će se i štampati neposredno pre polaganja ispita.

Otkad je uvedena mala matura (od školske 2010/11. godine), obavezna je za sve osmake, bez obzira na to da li žele da nastave školovanje. Nije određen prag znanja koji se mora postići da bi se ispit položio, dovoljno je izaći na test i biti miran, jer jedini način da učenik padne završnu proveru znanja jeste da zbog

ODUSTAJANJE OD REFORME: Osnovci (levo) i ministar prosvete Tomislav Jovanović

Foto: V. Anđić

prepisivanja ili neprimerenog vladanja bude udaljen sa testiranja. Do sada je mala matura bila u prelaznim oblicima, iz godine u godinu smanjivao se broj poznatih zadataka, a uvećavao broj nepoznatih.

Prvi put kada je uveden, 2011. godine, završni ispit nije se razlikovao od onog prethodnih godina. Druga generacija učenika koja je polagala završni ispit na kraju školske 2011/12. polagala je ispit iz maternjeg jezika i matematike, ali uz određene izmene. Testovi su sadržali 25 odsto potpuno poznatih zadataka, 25 odsto delimično poznatih i 50 odsto zadataka čiji su sadržaji i rešenja potpuno nepoznati. Treća generacija ili generacija 2012/13. trebalo je da polaže dva testa, iz srpskog i matematike, ali sa sledećim modifikacijama: testovi završnog ispita predviđeni su sa 25 odsto delimično poznatih zadataka i 75 odsto potpuno nepoznatih zadataka. Poznatih zadataka nije trebalo da bude. No, kao što je javnosti već dobro poznato, zadaci sa ovog testa "provaljeni" su, te je on poništen. Pred početak školske godine, test je ponovljen (uz veoma slab odziv učenika), ali nije bodovan prilikom upisa u srednje škole.

Finalni model male mature trebalo je da bude polagan školske 2013/14. godine. Ideja je bila da završni ispit ima sledeću strukturu i sadržaj: na ispitu će se polagati test iz predmeta srpski jezik, odnosno maternji jezik, i matematika, i jedan kombinovani test iz nastavnih predmeta:

istorija, geografija, biologija, fizika i hemija. Zastupljenost pojedinačnih predmeta u kombinovanom testu (broj ili procenat zadataka) trebalo je da bude strukturirana prema procentu zastupljenosti u nastavnom planu od petog do osmog razreda. Testovi završnog ispita trebalo je da se sastoje samo od nepoznatih zadataka.

Otkad je reforma mature započeta, sadašnji osmaci su pripremani na to da će je polagati na ovaj način. Prvi probni kombinovani test oni su polagali kada su bili šesti razred, a drugi put prošle godine, kao sedmci. Međutim, test očigledno neće izgledati tako.

Zakon nalaže da program završnog ispita u osnovnom obrazovanju donosi ministar, na predlog Nacionalnog prosvetnog saveta, koji je, doduše, iz drugog pokušaja, dao zeleno svetlo da se ovogodišnja matura za osmake realizuje po utvrđenom planu: da đaci polažu maternji jezik, matematiku i kombinovani test iz pet predmeta.

S obzirom na to da ministar prosvete najavljuje kako će novi, treći test biti sličan PISA testu, valja podsetiti da Srbija, po svemu sudeći, neće učestvovati u PISA testiranju 2015. godine. To je potvrdila i Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD), koja sprovodi ovo istraživanje i koja uveliko s državama učesnicama radi na pripremi narednog ciklusa testiranja.

Iako se na dosadašnjim PISA testovima

Pod okriljem EU

Projekat "Podrška osiguranju kvaliteta sistema završnih ispita na nacionalnom nivou u osnovnom i srednjem obrazovanju" finansira Evropska unija, a realizuje konzorcijum koji sačinjavaju belgijski IBF International Consulting, slovenački Nacionalni zavod za školstvo i Državni ispitni centar i lokalni partner, kompanija Halifax Consulting. Projekat je počeo u septembru 2010. godine i trajeće dve godine. Cilj ovog projekta je podrška razvoju savremenog obrazovnog sistema u Srbiji, koji će efikasnije doprinesti ekonomskom razvoju u skladu sa politikom Evropske unije iznetoj u Lisabonskoj strategiji. Konkretno aktivnosti su usmerene na uspostavljanje i sprovođenje sistema za osiguranje kvaliteta opšteg i stručnog obrazovanja. Osnovni prioritet je razvoj sistema završnih ispita na nacionalnom nivou i jačanje kapaciteta Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja i drugih institucija relevantnih za sprovođenje ovog sistema. Sve projektne aktivnosti grupisane su u četiri komponente: osnovno obrazovanje, srednje opšte obrazovanje, srednje stručno obrazovanje i nacionalni okvir kvalifikacija.

Srbija ne može pohvaliti značajnijim rezultatima, u grupi od 74 zemlje nalazimo se na 47. mestu, neučešće u PISA 2015 za rezultat će imati nedostatak informacija o efektima i rezultatima kakve postiže domaći obrazovni sistem, ali i podacima kakvo je uopšte znanje srednjoškola iz Srbije.

Srbija je za PISA 2015 trebalo da se prijavljuje krajem 2012. godine, ali to nije učinjeno, a Ministarstvo prosvete je prethodnih dana OECD-u poslalo zahtev, uz molbu da se našoj zemlji izdađe u susret i omogućiti učestvovanje u testiranju. Dodatni problem stvorili su i neizmireni dugovi prema OECD-u za 2012. godinu. Oni su, u međuvremenu, izmireni, ali nije obezbeđen novac za 2015, a ostao je i dug za neisplaćene honorare iz 2012. zaposlenima Instituta za psihologiju, koji su u Srbiji sprovodili istraživanje.

J. G.

Večiti studenti

Poslednji rok

Oko 8000 studenata koji su fakultete upisali pre 2006. 1. oktobra je započelo školsku godinu u kojoj studiranje moraju da okončaju. Nešto duži rok imaju samo studenti medicine. Za to vreme i EU muči muku sa velikim brojem večitih studenata i onih koji od studija odustaju

Ako ne diplomiraju do 30. septembra sledeće godine, stari akademci izgubiće pravo na školovanje na budžetu. Moraće da se upišu na nove, bolonjske programe, polažu razliku i plate svaki ispit. Za oko 8000 studenata koji su fakultete upisali pre 2006. 1. oktobra je počela školska godina u kojoj studiranje moraju da okončaju. Nešto duži rok imaju samo studenti medicine, koji diplomu mogu da steknu do septembra 2015. Za odluku o eventualnom novom prolongiranju tog roka, biće potrebni čvrsti argumenti.

Mogućnost da se rok za diplomiranje starih generacija studenata ponovo prolongira – postoji, ali su za to potrebne odgovarajuće izmene Zakona o visokom obrazovanju, ali i ubedljivi argumenti studenata.

“Za studente kojima je ostao jedan, dva, tri ispita do kraja, mislim da tu neće biti problema i da će država taj rok hteti da produži. U krajnjem slučaju, mi ćemo se založiti kao studentska organizacija za njih. Dok za većite studente koji su još na prvoj ili drugoj godini mislimo da nema svrhe više produžavati taj rok”, rekao je za Radio-televiziju Srbije Bojan Vojinović, predsednik Studentske unije Srbije. Dodatnih ispitnih rokova nema. U tom pogledu, fakulteti su zakonski limitirani. Ipak postoje načini da se studentima kojima rok za diplomiranje ističe, na neki način olakša. Smanjenje obima gradiva, mogućnost da se promeni ispitivač, dopunski časovi ili polaganje putem testa, olakšice su koje bi pomogle onima koji su na korak od diplome.

“Nadam se da će dekani na svojim fakultetima sprovesti određene mere da se pomogne studentima kojima ako je ostao samo jedan ili dva ispita da u toku sledeće školske godine i diplomiraju”, rekao je Vladimir Bumbaširević, rektor

MOĐDA NIJE KRAJ:
Ekonomski fakultet u Beogradu

Foto: Vreme

Univerziteta u Beogradu.

Ukoliko do zakonskih promena ne dođe, studenti koji do septembra 2014. ne okončaju studije moći će da nastave školovanje po Bolonji, ali bi u tom slučaju imali mnogo više ispitnih obaveza. Mogli bi da upišu fakultet koji nije srodan onom koji su studirali ili isti fakultet na drugom univerzitetu. Postoji i mogućnost da studije nastave na nekom od privatnih fakulteta. I svakako, studiranje bi morali da nastave o svom trošku.

Kada je reč o proseku trajanja studija u Evropskoj uniji, Evropska komisija nedavno je objavila statistiku prema kojoj previše studenata u EU napušta studije pre završetka visokoškolskog obrazovanja. To je problem širom Unije, budući da je uspeh u visokom školstvu neophodan za radna mesta, socijalnu pravdu i ekonomski rast.

Najuspešnije zemlje EU prema stopi završetka visokoškolskog obrazovanja

su Danska, Velika Britanija i Nemačka. U Danskoj, kao najuspešnijoj, studije završi 80 odsto studenata. Najneuspešnije zemlje su Italija, Mađarska i Poljska, gde najmanji broj studenata završi studije. U Italiji je to samo 46 odsto studenata.

Studenti koji dolaze iz porodica nižeg socioekonomskog statusa najčešće odustaju od studija. Takođe, to su studenti koji nekoga izdržavaju, među njima posebno žene, i koji pokušavaju da usklade obaveze sa studijama.

Ipak, u ukupnom zbiru, muškarci češće odustaju od studija nego žene. Oni često studiraju prirodne ili tehničke fakultete gde je stopa odustajanja najveća. Najpodložniji odustajanju su muškarci iz radničkih porodica i muškarci iz siromašnih geografskih područja.

Uspesne politike za smanjenje broja studenata koji odustaju od studija, po preporuci Evropske komisije, obuhvataju sledeće činioce: priznavanje da su faktori koji dovode do odustajanja od studija prisutni odranije u životu i treba ih rano rešavati, finansijsku pomoć studentima, ciljane dopunske programe, bolji nadzor i praćenje odustajanja od studija i završavanja studija, priznavanje životnih veština koje su studenti već usvojili i dodatnu akademsku podršku studentima u nepovoljnom položaju.

Evropska komisija ipak napominje da u EU nema doslednih podataka o upisima ili o završetku studija i odustajanju. Zemlje u različitoj meri prikupljaju te podatke, pa su takođe potrebni pouzdaniji i uporediviji kvalitativni i kvantitativni podaci o tome koliko je među studentima koji ne dovedu fakultet do kraja onih koji su odustali i zbog čega. Takođe, smatra EK, Uniji su potrebne zajedničke definicije o tome šta tačno znači odustajanje od studija, kako bi poređenje podataka među zemljama bilo efikasnije.

Tempus program

Srbija među prve četiri

Od zemalja Zapadnog Balkana, partnerskog regiona Tempus programa, Srbiji je namenjeno najviše novca, oko sedam miliona godišnje, a izuzetak je 2013. godina za koju je planirano 10 miliona evra. Srbija je ove godine među prve četiri zemlje po broju projekata koje koordinišu domaće institucije. Ispred Srbije su Nemačka, Španija i Italija

U okviru Tempus programa, Evropska komisija će ove godine finansirati 18 projekata u kojima učestvuju obrazovne institucije iz Srbije. Beogradska kancelarija Tempus programa objavila je da je za ovogodišnje projekte izdvojeno preko deset miliona evra.

Od odobrenih projekata, čak 13 vode univerziteti i visoke škole iz Srbije, što našu zemlju svrstava među prve četiri zemlje po broju projekata koje koordinišu domaće institucije. Ispred Srbije su Nemačka, Španija i Italija.

Za četvrtak 31. oktobar, u Svečanoj sali Rektorata Univerziteta u Beogradu, zakazan je Info dan u okviru komponente Tempus projekata – HUTON (pun naziv: *Assisting humans with special needs: Curriculum for Human-Tool interaction Network*). HUTON ima za cilj razvoj interdisciplinarnog i multidisciplinarnog programa i mreže za obrazovanje koja će omogućiti optimalno korišćenje tehnologija radi unapređenja kvaliteta života osoba sa posebnim potrebama.

Poseban naglasak u projektu je na razvoju novog interdisciplinarnog i multidisciplinarnog programa koji će biti akreditovan na tri univerziteta u Srbiji, a koji vodi ka zvanju master iz oblasti tehnologija za ljude sa posebnim potrebama, formiranju mreže za trening u Republici Srbiji u domenu mehatronike u rehabilitaciji i neurorehabilitaciji koja će obezbediti dugotrajnost i kvalitet obrazovanja prema programu koji razvije HUTON. Takođe, biće organizovan i trening koji će omogućiti bolji radni efekat i stvoriti nove mogućnosti zapošljavanja u oblasti fizikalne medicine, rehabilitacije i nege ljudi sa posebnim potrebama.

Tempus (akronim od *Trans-European mobility scheme for university studies*)

Tempus

je program Evropske unije koji pomaže reformu i modernizaciju visokog obrazovanja u partnerskim zemljama i jedan je od najstarijih i najuspešnijih programa saradnje EU. Cilj je da obrazovni sistemi partnerskih zemalja ostvare nenametnuto prihvatanje trendova razvoja visokog obrazovanja EU koji proističu iz Lisabonske agende i Bolonjskog procesa.

Program finansira projekte u kojima učestvuju institucije visokog obrazovanja iz EU28 i 26 partnerskih zemalja. Partnerske zemlje u Tempus programu su države Zapadnog Balkana, Istočne Evrope, Kavkaskog regiona, Centralne Azije, Severne Afrike i Srednjeg istoka.

“Od zemalja Zapadnog Balkana, partnerskog regiona Tempus programa, Srbija je zemlja kojoj je namenjeno najviše novca, oko sedam miliona godišnje, a izuzetak je ova 2013. godina za koju je planirano 10 miliona evra”, rekla je direktorka Tempus kancelarije u Srbiji Marija Filipović-Ožegović.

“Ove godine je bilo više od 100 prijava, što je 50 odsto više nego u prethodnim konkursnim rokovima kad ih je bilo 50 ili 60”, navela je ona i dodala da su visokoškolske ustanove iz Srbije među najuspešnijima, zbog čega je Srbija uglavnom treća ili četvrta zemlja po broju odobrenih projekata koje vode visokoškolske ustanove, a među 54 zemlje koje konkurišu.

Realizacija projekata trebalo bi da

počne 1. decembra 2013. godine, a teme koje će se obrađivati tiču se, između ostalog, unapređenja sistema doktorskih studija u Srbiji, modernizacije studijskih programa u oblasti turizma, jačanja studentskog preduzetništva i menadžmenta inovacija, kao i jačanja kapaciteta u oblasti veterine, poljoprivrede i socijalnih usluga.

Znatna sredstva će biti uložena i u internacionalizaciju visokog obrazovanja, s ciljem da se izgrade kapaciteti za prijem većeg broja stranih studenata.

U sledećem budžetskom periodu Evropske unije, 2014–2020, program Tempus će biti deo programa Erasmus+ što je novi program EU za saradnju u oblasti obrazovanja, mladih i sporta. Novi program će naslediti tri programa za obrazovanje u kojima je Srbija do sada učestvovala – Tempus, Erasmus Mundus i Program za celoživotno učenje, kao i program Mladi u akciji.

Inače, prva faza Tempus programa trajala je od 1990. do 1994. Program je ojačan i obnovljen za periode 1994–1998. i 1998–2000. a onda ponovo za period 2000–2006. Uobičajeno je da se ovi periodi programa nazivaju “Tempus I”, “Tempus II”, “Tempus II bis” i “Tempus III”. Trenutno se odvija “Tempus IV” – faza programa čija je implementacija planirana za period 2007–2013.

M. RUDIĆ

Strategije

Region za nauku

Ministri sedam zemalja regiona saglasili su se da će Regionalna istraživačko-razvojna strategija za inovacije doprineti poboljšanju istraživačke osnove i uslova za istraživačku izuzetnost, pospešivanju saradnje nauke i industrije i transfera tehnologije, omogućavanju poslovnih ulaganja u istraživanje i inovacije, kao i osnivanju *start-up* preduzeća, i jačanju upravljačke uloge nacionalnih istraživačkih i inovacionih politika

U petak 25. oktobra u Zagrebu, na sastanku ministara Zapadnog Balkana, usvojena je Regionalna istraživačko-razvojna strategija za inovacije. Uvodnu reč na ministarskom sastanku, održanom u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti, dao je akademik Zvonko Kusić, predsednik HAZU, dok je sastanak svečano otvorio Željko Jovanović, ministar nauke, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske.

Organizatori ovog susreta bili su Vlada Republike Hrvatske, Svetska banka, Evropska komisija i Regionalni savet za saradnju. Sastanku su osim ministara regiona prisustvovali i visoki zvaničnici ministarstava zaduženih za istraživanje i razvoj zemalja Zapadnog Balkana, visoki predstavnici Evropske komisije, Svetske banke i Saveta za regionalnu saradnju.

Deklaracija koja je usvojena na sastanku ministara predviđa da države nastave sa jačanjem kapaciteta, kako bi ispunile obaveze prema Evropskoj uniji u oblasti istraživanja i inovacija i na najbolji način iskoristile mogućnosti koje ona pruža. To uključuje: ispunjavanje uslova Poglavlja 25 EU, poboljšanje apsorpcije sredstava iz programa "Horizont 2020" i postepeno ostvarivanje ciljeva u oblasti istraživanja i inovacija postavljenih u Strategiji 2020 Jugoistočne Evrope.

Ministri regiona saglasili su se da će Strategija na regionalnom nivou doprineti: poboljšanju istraživačke osnove i uslova za istraživačku izuzetnost, pospešivanju saradnje nauke i industrije i transfera tehnologije, omogućavanju poslovnih ulaganja u istraživanje i inovacije, kao i osnivanju *start-up* preduzeća i jačanju upravljačke uloge nacionalnih istraživačkih i inovacionih politika.

ZA INOVACIJE: Ministri nauke iz regiona

Foto: Min. nauke CG

Posebna pažnja biće usmerena na saradnju sa naučnom dijasporom i na podršku mladim naučnicima i istraživačima, na razvoj mreža izuzetnosti, podršku transfera tehnologije i razvoj *start-up* preduzeća zasnovanih na znanju.

Hrvatski ministar prosvete Željko Jovanović potpisivanje Deklaracije i usvajanje Strategije ocenio je kao najznačajniji trenutak za oblast nauke u novijoj istoriji ovog regiona.

Izrada Regionalne strategije inicirana je na sastanku ministara Zapadnog Balkana zaduženih za resor nauke, održanog 24. aprila 2009. godine u Sarajevu. Ministri su na tom sastanku usvojili deklaraciju kojom podržavaju regionalnu naučnu saradnju i izradu regionalne strategije u ovoj oblasti. Zajedničku izjavu potpisali su ministri Zapadnog Balkana nadležni za nauku i istraživanje, komesar EU za

nauku i istraživanje i predsedavajući Saveta EU iz Republike Češke, pod pokroviteljstvom generalnog sekretara Saveta za regionalnu saradnju.

Evropska komisija (EK) potpisala je u junu 2011. godine sporazum sa Svetskom bankom o pružanju tehničke podrške za izradu Strategije i odobrila sredstva za realizaciju iz višekorisničkih IPA fondova.

Projekat izrade Strategije realizovan je od decembra 2011. do oktobra 2013. godine, pod zajedničkom koordinacijom Regionalnog saveta za saradnju, Evropske komisije i predstavnika Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske, Kosova, Makedonije i Srbije. Ovom timu su se pridružili i predstavnici vodećih univerziteta, istraživačkih instituta i privrede, koji su se sastajali da bi razmatrali i razvijali Strategiju i odgovarajući akcioni plan za regionalnu saradnju.

ZA JAČANJE ISTRAŽIVAČKIH KAPACITETA: Ministarska konferencija u Zagrebu

FOTO: Min. nauke CG

Strategija ima za cilj jačanje istraživačkih kapaciteta u regionu, unapređenje regionalne saradnje, podsticanje saradnje sa privrednim sektorom, pronalazjenje mogućnosti finansiranja istraživanja i razvoja iz šema finansiranja EU i drugih eksternih izvora i pomoć u integraciji regiona u Evropski istraživački prostor (ERA) i Inovativnu uniju. Regionalna strategija istraživanja i razvoja za inovacije koju je potpisalo sedam ministara nauke predviđa da se u sledećih sedam godina za istraživanje i nauku iz evropskih fondova povuče 200 miliona evra.

Domaćin skupa, hrvatski ministar nauke, obrazovanja i sporta Željko Jovanović, rekao je da su ciljevi projekta veća konkurentnost, ekonomski rast i otvaranje novih radnih mesta. On je najavio da će se u sledećih sedam godina zajedničkim nastupom prema fondovima Evropske unije udvostručiti ulaganja u znanost u državama regiona. "Mislim da će to biti način kako ćemo osigurati da znanost, obrazovanje i istraživanje osiguraju bolje uvjete života u zemljama regije", kazao je Jovanović.

Ministar nauke Bosne i Hercegovine Sredoje Nović rekao je da je dan potpisivanja Deklaracije značajan za Bosnu i Hercegovinu, koja čvrsto podržava put prema Evropskoj uniji: "Kod ove deklaracije je karakteristika da je Bosna i Hercegovina postigla puni konsenzus i što smo duboko uvjereni da će implementacija ovog dokumenta sigurno biti provedena", konstatovao je Nović.

"Jedan od načina da se borimo s izazovima jeste – da se udružujemo", poručila je posle potpisivanja crnogorska ministarka nauke Sanja Vlahović: "Zato je ovaj oblik saradnje sigurno jedan dobar instrument i put – barem kako ga Crna Gora vidi – prema prevazilaženju izazova koji nas zajednički tište."

Srpski ministar prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Tomislav Jovanović rekao je da je potpisivanjem Deklaracije dat nemerljiv doprinos nauci u Srbiji: "Današnja deklaracija predstavlja potvrdu svima onima koji sada rade sa značajno malim sredstvima koje države ulaže u nauku – da se imalo za šta boriti", ocenio je Jovanović.

Sastanak ministara Zapadnog Balkana bio je prilika i za niz bilateralnih susreta sa ministrima zemalja regiona, sa kojima Crna Gora ima potpisane bilateralne sporazume, i to s Hrvatskom, Srbijom, Bosnom i Hercegovinom, Makedonijom i Albanijom. "Obrazovanje i nauka moraju biti mostovi među susedima", zajednička je poruka iz Zagreba sa potpisivanja sedmogodišnjeg projekta regionalne strategije istraživanja i razvoja za inovacije sedam zemalja jugoistoka Evrope – od Hrvatske do Albanije.

Uz već navedene ministre, Strategiju su potpisali i ministri nauke Lindita Nikola iz Albanije, Rame Buja s Kosova i Spiro Ristovski iz Makedonije. Već je dogovoreno da će sedište ove inicijative biti u Zagrebu, a da će predsedavati ministar nauke iz Srbije.

Hrvatski i srpski ministri nauke i obrazovanja osvrnuli su se i na temu hrvatskih udžbenika istorije, za koje je, prilikom susreta sa predsednikom Hrvatske Ivom Josipovićem, predsednik Srbije Tomislav Nikolić rekao da Srbe tretiraju kao okupatore i četnike, na šta mu je hrvatski ministar Željko Jovanović odgovorio da laže i poslao mu komplet udžbenika kako bi ga razuverio. Isti takav komplet poslao je i svom srpskom kolegi, ministru prosvete i nauke Tomislavu Jovanoviću. "Odgovora od Nikolića još nema, jer on tek treba pročitati udžbenike", rekao je hrvatski ministar Jovanović: "Vjerujem da će gospodin Nikolić, kada pročita dio udžbenika koji se tiče povijesti, vidjeti da su naši udžbenici utemeljeni na činjenicama, na istini. Jer uporno ponavljamo i kolega Tomislav Jovanović i ja – neke razlike koje imamo trebaju nas spajati, a ako želimo da u budućnosti živimo svi bolje i kvalitetnije, onda uvijek u prvom planu mora biti argument riječi, a ne argument sile", konstatovao je hrvatski ministar. Srpski ministar Jovanović je svoj komplet pročitao i – nema primedbi, a što se Nikolićeve izjave tiče, on je izjavio da je to možda bilo pitanje izvora. "Ono što sam ja uspeo da vidim – a to je poklon od kolege Jovanovića – tu nema ničeg spornog! Ja sam ubeđen da je predsednik Nikolić dobio jedne podatke, a ja imam potpuno drugačije podatke. I mislim da – kada se predsednik Nikolić uveri u to – da će izneti podatke koji su merodavni i relevantni", zaključio je Tomislav Jovanović.

Foto: BETAPHOTO

U Petnici ugroženi i programi za 2014.

Programi za 2014. godinu u Istraživačkoj stanici Petnica biće ugroženi ukoliko Ministarstvo prosvete ne odredi barem rok u kom će uplatiti novac Petnici.

U Petnici s nestrpljenjem čekaju sednicu skupštinskog Odbora za obrazovanje, zakazanu za 29. oktobar, kada bi nadležni iz Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja trebalo da ponude makar rok u kojem će uplatiti planiranih 28 miliona dinara neophodnih za osnovno funkcionisanje Istraživačke stanice. "Ministarstvo je na potezu jer je od Vlade Srbije dobilo novac namenjen Petnici. Ovo nije prvi put da se novac uplaćen određenom korisniku preusmeri negde drugde umesto onome kome je Vlada odredila. Ministar Tomislav Jovanović je prošle nedelje najavio da će novac biti uplaćen, a sada očekujemo da čujemo i kada će se to desiti", rekao je za "Blic" Vigor Majić, direktor Petnice. Majić napominje da je u Petnicu stigla manja grupa istraživača, ali da je većina jesenjih seminara otkazana.

"Ukoliko novac koji nam je određen ne bude uplaćen, to će ugroziti i sistem prijavljivanja talentovanih đaka za narednu godinu, jer nemamo novca za štampanje materijala neophodnih za prijave. U tom slučaju, sve prijave ćemo morati da primamo isključivo elektronskim putem, ali to će automatski isključiti talentovane učesnike iz škola u unutrašnjosti, koji još nemaju mogućnosti da se onlajn prijavljuju", navodi Majić.

Mašinski ponovo u modi

Više kandidata nego slobodnih mesta bilo je, posle dužeg vremena, ove godine na Mašinskom fakultetu u Beogradu. Bez posla je trenutno oko 900 inženjera, što je manje nego prethodnih godina, prenose beogradski mediji.

Na studijama je sve više devojaka, a nastava se obavlja i na srpskom i na engleskom jeziku. Trenutno je 65 stranaca, a još stotinu bi trebalo da im se pridruži tokom novembra. Saradnik u nastavi

Mašinskog fakulteta Kristina Vljaković rekla je da se dosta vodi računa o studentima, koji su maksimalno povlašćeni na tom fakultetu. "Mislim da imaju sjajne uslove da budu sjajni inženjeri i nadam se da će generacije koje mi odškolujemo ovde moći da uspeju", kaže Vljakovićeva. Fakultet ima i dve međunarodne akreditacije – nemačke referentne agencije i Britanskog kraljevskog društva inženjera brodogradnje. Bez posla je trenutno oko

900 inženjera, što je manje nego prethodnih godina. "Što se tiče naših diplomaca, mladih generacija, to ide zaista ohrabrujućim putanjama. Drastično se smanjio odliv te dece put inostranstva i ovde dobijaju posao posle nekih dva do tri meseca traženja i čekanja. Svi hoće mlade inženjere, niko ne bi hteo inženjera mojih godina", kaže dekan Mašinskog fakulteta Milorad Milovančević.

Prorektor Univerziteta u Beogradu Mišodrag Popović rekao je da je poslednjih desetak godina, s obzirom na propast mašinske industrije, i Mašinski fakultet bio u krizi, ali je u poslednjih nekoliko godina uz veliki napor kolektiva izmenio svoje studijske programe i osavremenio ih.

Studije slovenskih jezika u Prištini

Na Univerzitetu u Prištini od sledeće godine biće otvoreno odeljenje za studije slovenskih jezika. Zamenik ministra obrazovanja Kosova Nezat Mustafa kazao je za Radio Slobodna Evropa da se o ovoj inicijativi razgovaralo sa predstavnicima Hrvatske, Slovenije i Makedonije, dok se očekuje da će se sa zvaničnicima Srbije na tu temu razgovarati tokom razgovora u Briselu. "Naš je stav da uprkos tome što postoji Univerzitet u Kosovskoj Mitrovici na srpskom jeziku, i u okviru Univerziteta u Prištini Srbima sa Kosova treba ponuditi mogućnosti da studiraju", rekao je on i dodao da tek treba da bude odlučeno da li će se odeljenje zvati departman za balkanske ili za slovenske jezike. Mustafa je dodao da je "jedan broj intelektualaca iz Srbije" pokazao interesovanje za otvaranje odeljenja za studije na srpskom i da su u vezi s tim kontaktirali s kosovskim Ministarstvom obrazovanja.

Rektor Univerziteta u Prištini Ibrahim Gaši izjavio je da je sve spremno za otvaranje odseka za balkanistiku u okviru tašmošnjeg Filološkog fakulteta, ali je takođe naveo da za to ne postoje interesovanja i spremnost predstavnika Srba sa Kosova. "Preko predstavnika srpske zajednice u institucijama, zatražio sam da mi se zakaže sastanak, ne govorim o severu, već u drugim opštinama gde živi srpska zajednica, da razgovaram sa intelektualcima i studentima na ovu temu, ali nisam dobio odgovor", rekao je Gaši.

